

XIX-wieczna mapa Królestwa Polskiego dostępna online!

„Topograficzna Karta Królestwa Polskiego”, jedno z najważniejszych osiągnięć polskiej kartografii XIX wieku, jest już dostępna online - dzięki zakończeniu przez Bibliotekę Uniwersytecką im. Jerzego Giedroycia realizacji związanego z nią projektu. To pierwsza pełna mapa przedstawiająca terytorium Królestwa Polskiego w granicach ustalonych na kongresie wiedeńskim w 1815 r. Już teraz na stronie internetowej <http://bg.uwb.edu.pl/TKKP/> każdy może sprawdzić, jak wyglądały te tereny w XIX wieku. Jest tu widoczna także znaczna część dzisiejszego województwa podlaskiego.

Egzemplarz mapy, przechowywany w Bibliotece Uniwersyteckiej, złożony jest z 59 arkuszy

i dodatkowego skorowidza. Każdy arkusz ma formę zadrukowanej miedziorytowym rysunkiem tekturowej karty podklejonej na płótnie. Oprócz elementów fizyczno-geograficznych, w tym rzeźby terenu, sieci wodnej, bagien i lasów, mapa ma rozbudowaną legendę elementów sytuacyjnych złożonych z 54 podstawowych znaków topograficznych,

w tym przedstawiających takie elementy, jak: zabudowa (ogniotrwała i nieogniotrwała), punkty terenowe (kościół, kaplice, młyny, wiatraki) oraz sieć dróg z rozróżnieniem na cztery kategorie.

Prace nad nią rozpoczęto w 1822 r. i do powstania listopadowego realizowali je polscy oficerowie Sztabu Kwatermistrzostwa Generalnego, a po 1831 r. kontynuowali je Rosjanie. Prace terenowe zakończono w 1839 r. Całość została wydana drukiem w 1843 r. w Warszawie. Mapę zadeedykowano carowi Mikołajowi I. Tytuł podano w trzech językach: polskim, rosyjskim i francuskim. Pozostała treść mapy została sporządzona w języku polskim. Do 1857 r. „Topograficzna Karta Królestwa Polskiego” była zastrzeżona wyłącznie do użytku wojsk rosyjskich, natomiast później dopuszczono ją do sprzedaży w księgarni przy Sztabie Generalnym w Petersburgu.

Egzemplarz dostępny w Bibliotece Uniwersyteckiej jest czwartym wydaniem tej mapy, wydrukowanym ok. 1863 r., najpewniej w czasie lub tuż przed powstaniem styczniowym. Mapa przechowywana w oryginalnym drewnianym pudle, wymagała konserwacji. Jej wygląd wskazywał na zalanie i możliwą infekcję mikrobiologiczną. Na wielu mapach były ciemnobrązowe zacieki, a w ich obrębie plamy pochodzenia mikrobiologicznego w kolorach od różowego do czarnego. Pełna konserwacja mapy trwała blisko pół roku. Prace nie ograniczyły się tylko do konserwacji papieru, jako głównego nośnika informacji. Kompleksowej renowacji poddano również oryginalną drewnianą skrzynię, służącą do przechowywania mapy.

Po zakończeniu konserwacji mapę zdigitalizowano w Archiwum Państwowym w Białymstoku, a odświeżony egzemplarz otrzymał nowe pudło.

Biblioteka Uniwersytecka uzyskała dofinansowania ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na konserwację, digitalizację i udostępnienie online „Topograficznej karty Królestwa Polskiego”. Środki przeznaczone były na działalność upowszechniającą naukę. Pełen koszt zadania wyniósł 112 800,00 zł, w tym 110 800 zł pochodziło z dotacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Cały przebieg konserwacji, jak również niesamowitą historię mapy można przeczytać na stronie internetowej projektu <http://bg.uwb.edu.pl/TKKP/>.

Biblioteka Uniwersytecka zakończyła również drugi interesujący projekt, dzięki któremu dorobek naukowców Uniwersytetu w Białymstoku i wcześniejszej Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku stał się lepiej widoczny i łatwiej dostępny w Polsce i na świecie.

Wraz z Bibliotekami Wydziałowymi i Instytutowymi zrealizowano projekt „Wzbogacanie Katalogu Centralnego Biblioteki Uniwersyteckiej im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku i Centralnego Katalogu NUKAT o rekordy analityczne czasopism naukowych wydawanych przez Uniwersytet w Białymstoku”, dofinansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach działalności upowszechniającej naukę.

Celem projektu było utworzenie rekordów analitycznych - w liczbie 9000 - rejestrujących zawartość czasopism wydawanych przez Uniwersytet w Białymstoku (wcześniej Filię Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku) w latach 1968-2016. Opracowane w ten sposób zostały: „Zeszyty Naukowe Filii Uniwersytetu Warszawskiego”, „FormalizedMathematics”, „Optimum”, „Białostockie Archiwum Językowe”, „Białostockie Studia Prawnicze”, „Idea”, „Białostockie Teki Historyczne”, „Studia Podlaskie”, „Rocznik Teologii Katolickiej”, „Linguodidactica”, „Pogranicze”, „Miscellanea Historico-Iuridica”, „Studies in Logic, Grammar and Rhetoric”, „Czasopismo Naukowe Instytutu Studiów Kobiety”, „Białostoczczyzna” i inne.

Czym jest rekord analityczny? To opis bibliograficzny dokumentu niesamoistnego wydawniczo, czyli części książki (rozdziału), czasopisma czy pracy zbiorowej (artykułu). Nazwa rekordu odnosi się więc do analizy zawartości całej pracy. Uzupełnienie katalogu o rekordy analityczne ułatwia wyszukiwanie informacji zawartych w czasopismach bez konieczności żmudnego przeglądania ich spisów treści numer po numerze. Ponadto większość rekordów utworzonych dla najnowszych numerów posiada linki kierujące do pełnego tekstu znajdującego się w uczelnianym Repozytorium czy Podlaskiej Bibliotece Cyfrowej, dzięki czemu łatwo można dotrzeć do

poszukiwanego materiału bez wychodzenia z domu. Co więcej, dzięki realizacji tego projektu niemal pięćdziesięcioletni dorobek uczelni stał się lepiej widoczny nie tylko w całym kraju, ale i świecie – konkretne artykuły można wyszukać nie tylko w katalogu centralnym NUKAT, zrzeszającym obecnie około 130 bibliotek, ale i w światowym katalogu WorldCat czy też za pomocą narzędzi Google.

Więcej informacji na temat projektu i rekordu analitycznego można znaleźć na blogu BU „Egzemplarz (nie)obowiązkowy”:

http://egzemplarznieobowiazkowy.blogspot.com/2017/07/rekord-analityczny-w-katalogu_12.html

źródło: UwB

